ARTE DO SÉCULO XX

O século XX é un periodo excepcional na historia da Arte.Coas vangardas prodúcese unha ruptura total con todo o anterior, e comeza unha sucesión de tendencias, grupos e artistas en aparente desorde que se suceden nunha vertixe irresistible solapándose ou enfrontándose entre elas. Comparten, iso si, un carácter radicalmente innovador. Van por diante do gusto predominante. Son as vangardas da arte no seu eterno proceso de renovación.

Os nosos mobles, as nosas casas, os nosos vestidos e ata os nosos obxectos máis cotiáns, teñen en gran parte a súa orixe neles. Durante cincuenta anos sucédense novos estilos, cos seus correspondentes manifestos, que tratan de incidir na ideade que ser artista é algo importante, deixando areproducción da realidade nas mans das máquinas

Contexto Histórico

Crise dos sistemas políticos do séc. XIX (Absolutismo, Liberalismo) e desaparición dos grandes imperios continentais (austro-húngaro e ruso), cun desenvolvemento do movemento obreiro e do internacionalismo.

- Rivalidade entre as grandes potencias europeas que favorece o estoupido da PGM, un difícil período de entreguerras e a SGM. Novas potencias económicas e políticas: EEUU e Xapón
- Gran número de inventos no ámbito técnico e industrial así como de novos coñecementos decisivos nas ciencias humanísticas e naturais. A teoría da relatividade de Einstein, a psicanálise de Freud, o descubrimento dos raios X ou ben a primeira fisión nuclear, obrigaron ao home a pensar dunha forma diferente, máis abstracta. Os novos coñecementos puxeron de manifesto que detrás da realidade escóndese moito máis do que pode percibirse mediante o sentido da vista (unha clara ruptura cos preceptos impresionistas)
- Cambios na propia percepción dos sentidos, posto que a invención do automóbil, do telégrafo, do avión e de moitas outras cousas, deron á rapidez e ao tempo unha nova dimensión que requiría de percepcións moito máis aceleradas.
- Todos estes cambios non foron aceptados con tanta euforia pola nova xeración de artistas como no seu día o fixeron os impresionistas. A cara oculta da modernización (alienación, illamento e masificación) quedou ao alcance da vista, sobre todo nas metrópoles. Os artistas, na súa función de apaixonados reformadores do mundo que desexaban derrocar a orde establecida, buscaban "unha arte nova para un mundo novo". Cadros cargados de emoción debían captar os sentimentos máis íntimos do ser humano...

En definitiva, guerras, revolucións, destrucción e morte, alternando con algún período optimista, constitúen o escenario no que viven e desenvolven as súas buscas os creadores que rompen coa tradición.

Etapas do século XX

O século XX ten dúas etapas claramente diferenciadas:

- O periodo da primeira metade de século, demarcado por feitos como a Primeira Guerra Mundial, a Revolución Soviética, a etapa de Entreguerras, o Crack de 1929, ou a Guerra Civil española, e que concluiría co estallido da Segunda Guerra Mundial
- Unha segunda etapa que ocuparía desde o final da 2ª Guerra Mundial ata fin de século.

Na arte, ambos periodos tamén quedan claramente diferenciados e ata divididos por unha cesura radical que precisamente establece a II Guerra Mundial

- A primeira etapa está dominada pola experimentación frenética das Vanguardias
- A segunda metade de século por unha sucesión continuada de estilos e tendencias, dunha enorme riqueza artística, pero totalmente distanciada do que fora a experiencia da primeira metade de século, coma se fractúraa da Guerra tamén partise en dúas a evolución da creatividade artística.

Primeira metade do século XX

Dise e con razón que o século XX empezou en 1914, cando un conflito do século anterior converteuse nunha guerra moderna. Un feito apenas relevante nunha cidade dos Balcanes deu ao traste co I Guerra Mundial, un desastre colosal para o xénero humano que puxo en cuestión conceptos como civilización, desenvolvemento ou progreso.
O I Guerra Mundial supuxo un cambio radical no papel hegemónico das grandes potencias, porque supuxo a mutilación de Alemania; a desmembración do Imperio Austro-húngaro; a aparición de novos países, que fixeron impoñer as súas ansias nacionalistas; o triunfo da Revolución soviética e o protagonismo crecente dos Estados Unidos no panorama internacional.
Parecía que aquela sería a primeira e a última guerra do xénero humano, pero unha paz mal negociada,pechada con ansias de vinganza no canto de con clemencia, a Paz de Versalles, alentou as posicións extremas nos países perdedores. E todo iso ademais nun contexto económico de crise continuada, consecuencia primeiro da propia pobreza xerada pola guerra, pero sobre todo pola situación de creba total que xerou o crack da bolsa de Nova York de 1929.
Empeza así unha época de incerteza, de crise, de extremismo político, de inseguridade e de desconcerto ideolóxico, de enfrontamento, que levantará ata o poder ao nazismo en Alemania e ao fascismo en Italia. Unha situación crítica que terá o seu primeiro acto sanguento na Guerra Civil española e o seu drama definitivo na II Guerra Mundial

Segunda metade do século XX

A partir da segunda guerra mundial xurde un mundo distinto: un novo marco de relacións internacionais liderado pola ONU e definido polo diálogo e o triunfo da política sobre as armas. Aínda así, non ían faltar conflitos nesta segunda metade de século: a Guerra fría entre as dúas superpotencias (USA e URSS); os problemas da descolonización; a situación do Terceiro Mundo; ou a globalización económica de finais de século.

Trátase de 50 anos de contrastes: do estado do benestar, dos grandes avances tecnolóxicos, da liberdade de costumes e a emancipación da muller, pero tamén de inxustiza social, do fame e pobreza para a maioría da poboación; do terrorismo en todas as súas formas, da ameaza nuclear ou os desastres ecolóxicos.

A340
De la rueda al satélite

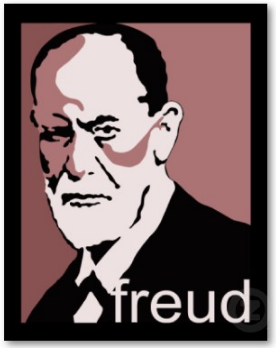
freud

La expansión colonial europea entre 1870 y 1914
IMPERIO RUSO
Alemania
Bélgica
España
Francia
Holanda
Italia
Portugal
Reino Unido
Rusia
Imperio Otomano
fecha de adquisición
fecha de independencia

Triple Alianza
Triple Entente
NORUEGA
SUECIA
REINO UNIDO
DINAMARCA
RUSIA
PAÍSES BAJOS
BÉLGICA
ALEMANIA
LUX.
OCÉANO ATLÁNTICO
FRANCIA
SUIZA
AUSTRIA-HUNGRÍA
RUMANIA
SERBIA
BULGARIA
PORTUGAL
ITALIA
MONTENEGRO
ESPAÑA
ALBANIA
IMPERIO OTOMANO
GRECIA
Mar Mediterráneo

Тов. Ленин ОЧИЩАЕТ
землю от нечисти.

ПРОЛЕТАРИИ ВСЕХ
СТРАН СОЕДИНЯЙТЕСЬ
ДА ЗДРАВСТВУЕТ МЕЖДУ-
НАРОДНАЯ АРМИЯ ТРУДА
ТОЛЬКО КОМАН-
ДА ПОВЕДУТ КРАС-
Р.С.Ф.С.Р.
ДИРЫ ИЗ НАРО-
НУЮ АРМИЮ К ПОБЕДЕ
COLL. IISG

BROOKLYN DAILY EAGLE

And Complete Long Island News

LATE NEWS

NEW YORK CITY, THURSDAY, OCTOBER 24, 1929.

32 PAGES

WALL ST. IN PANIC AS STOCKS CRASH

Attempt Made to Kill Italy's Crown Prince

ASSASSIN CAUGHT IN BRUSSELS MOB; PRINCE UNHURT

Hollywood Fire Destroys Films Worth Millions

FEAR 52 PERISHED IN LAKE MICHIGAN; FERRY IS MISSING

PIECE OF PLANE LIKE DITEMAN'S IS FOUND AT SEA

High Duty Group Gave $700,000 to Coolidge Drive

STOCKS CRASH IN RUSH TO SELL; BILLIONS LOST

ATTEMPT MADE ON LIFE

FOR MORE LOBBYISTS

CARNEGIE CHARGE OF PAID ATHLETES ROUSES COLLEGES

HOOVER'S TRAIN HALTED BY AUTO PLACED ON RAILS

WARDER SOUGHT TO KEEP SEA TRIP

SOMERS NAMED AS HEAD OF NEW

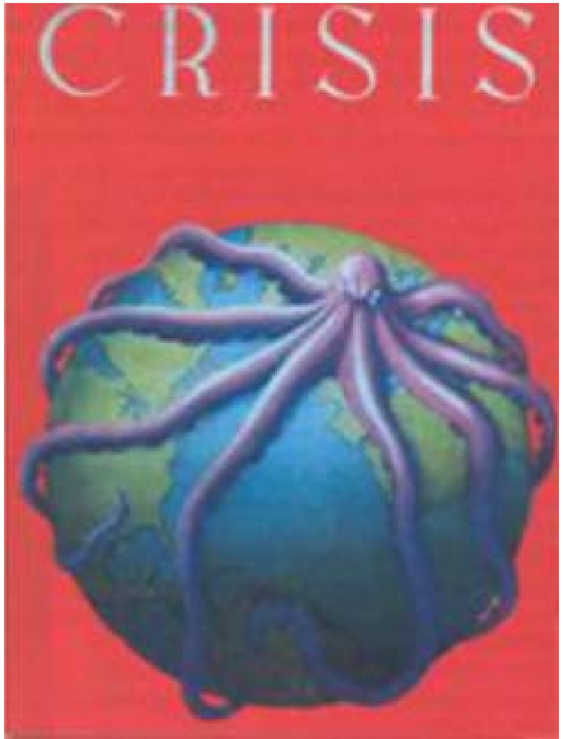

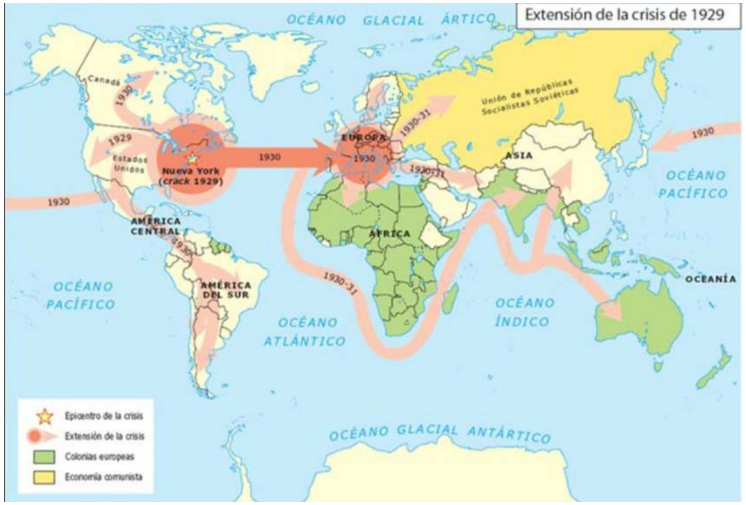

Hulton Deutsch

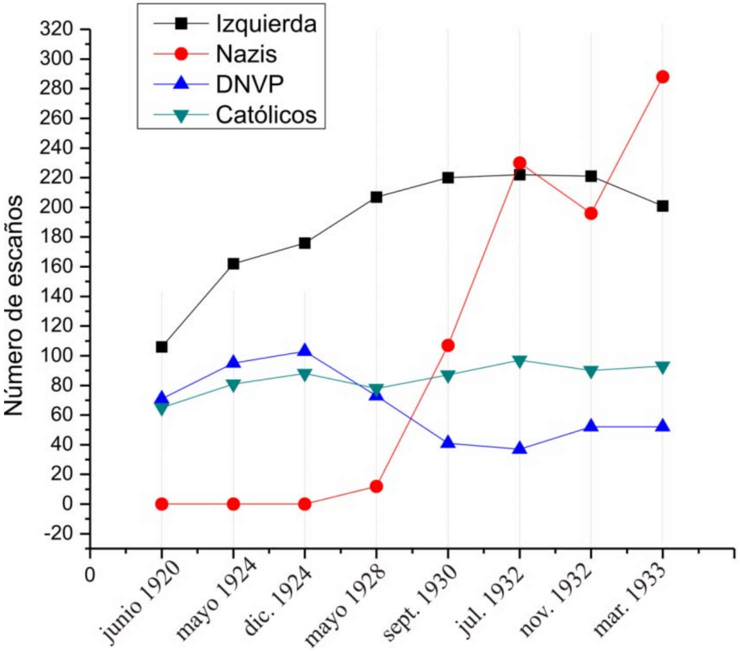
Izquierda
Nazis
DNVP
Católicos
Número de escaños
320
300
280
260
240
220
200
180
160
140
120
100
80
60
40
20
0
-20
0
junio 1920
mayo 1924
dic. 1924
mayo 1928
sept. 1930
jul. 1932
nov. 1932
mar. 1933

0 500 Km
Islandia
Noruega
Suecia
Finlandia
Irlanda
Reino Unido
Mar del Norte
Dinamarca
Mar Báltico
Estonia
Letonia
Lituania
Países Bajos
Bélgica
Polonia
Alemania
OCÉANO ATLÁNTICO
Francia
Suiza
Hungría
Rumanía
Mar Negro
Portugal
España
Italia
Yugoslavia
Bulgaria
Turquía
Grecia
Mar Mediterráneo
Alemania nazi (agosto 1939)
Territorios ocupados (septiembre 1939-mayo 1941)
Aliados de Alemania (en 1940)
Anexiones soviéticas
Países no dominados por Alemania
Países neutrales
Ofensivas alemanas
Ofensivas italianas
Ofensivas soviéticas

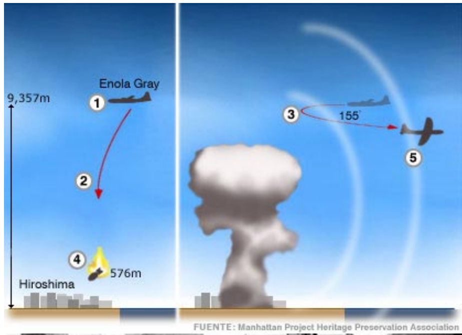
Enola Gray
9,357m
1
2
3
155
4
5
576m
Hiroshima
FUENTE: Manhattan Project Heritage Preservation Association

As Vangardas

A expresión “vangardas históricas” aplícase aos movementos artísticos que se inician a comezos do século XX, desenvolvéndose ata o final da SGM. O movemento de vangardas continua ata a actualidade pero sen o cualificativo de “históricas”, chamadas “nova vangarda”.

- O concepto de vangarda aplícase en Francia a arte, antes da PGM, para designar determinados movementos plásticos e literarios que loitaban contra as normas académicas e que constituían a avanzada dunha nova sensibilidade
- Termo que fai referencia á arte de pequenos grupos de artistas que se enfrontan á tradición ofrecendo novas vías á creación artística.
- Relacionados con correntes filosóficas, fanse coñecer por medio de **manifestos** públicos no que expoñen o seu programa
- Proposta de ruptura moi radical
- Rompen coas normas e, realizan unha investigación permanente de novos materiais e técnicas
- Arte que resulta cada vez máis inintelixible e hermética para o público
- Teñen conciencia de grupo
- Brevidade, corta duración. Cada artista experimenta con diversas vangardas

S. XIX

PUENTE DE COALBROOKDALE.
Diseñado por Thomas Pritchard 1777-79

1850 se promueve la celebración de la primera gran Exposición Universal del mundo

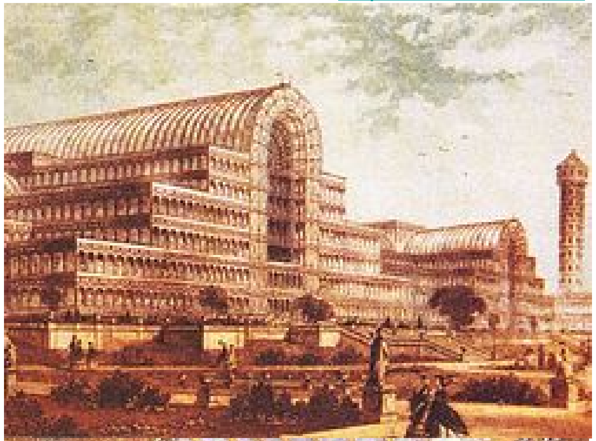

- Historicismo

1862-1871 universidad de Barcelona

La **Torre Eiffel** (*Tour Eiffel*, en francés), inicialmente nombrada *torre de 330 metros*, es una estructura de hierro pudelado diseñada por el ingeniero francés Gustave Eiffel y sus colaboradores para la Exposición universal de 1889 en París

- Modernismo
- Eclecticismo

Ópera de París:
C.Garnier (1861)

- Funcionalismo

Escola de ChicagoLouis SULLIVAN é o arquitecto mais importante da Escola de Chicago e a súa obra supón o punto de partida do funcionalismo, que busca, por riba de calquera outra premisa, adaptar a forma á función. Edificios senlleiros deste autor son o *Auditorio de Chicago* ou o *Guaranty Building de Buffalo*, nos que se repite un módulo estructural que permite a elevación e multiplicación do edificio.

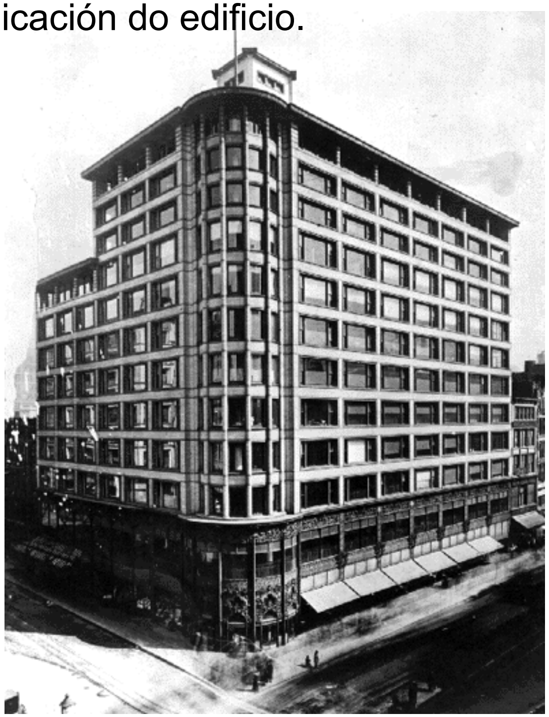

Louis Sullivan 1890

Gaudi

En Europa polas mesmas datas, finais do XIX principios do XX, hai un movemento de reacción fronte a arquitectura de ferro dos enxeñeiros, o **MODERNISMO** que trata de non esquecer a tradición artesanal na construcción arquitectónica, compaxinando o emprego de novos materiais e os avances tecnolóxicos coas formas expresivas e a decoración. Os arquitectos aportan aos seus deseños formas inspiradas na natureza e encárganse tamén do mobiliario e da decoración dos interiores. O resultado son edificios únicos, singulares, que recordan as formas escultóricas e conectan cos gustos da burguesía acomodada, desexosa de manifestar o seu status e de singularizarse no tecido social. GAUDI será un dos mellores representantes desta tendencia. Os seus edificios son como grandes obras escultóricas realizadas en materiais moi diversos dos que constitúen bo exemplo a *Casa Milá* ou a *Sagrada Familia* de Barcelona. Os volumes sinuosos e as curvas outórganlle forza plástica a estas obras nas que se incorporan elementos artesanais de ferro ou cerámica.

Casa Batlló:(1904–1906)

S. XX

Arquitectura Moderna ou funcionalista (estilo internacional)

Entreguerras 1918-1939

Tendencias:

1. Funcionalismo racionalista
2. Arquitectura orgánica

Renovación da linguaxe na arquitectura

Na primeira metade do século XX, os novos arquitectos rexeitaron a decoración e entregáronse á tarefa constructiva poñendo énfase na función e na adaptación á construcción das novas tecnoloxías. Será sobre todo en Estados Unidos onde esta vertente terá antes protagonismo, debido a importancia que ten alí o desenvolvemento técnico e a carencia de tradicións que pesaran nos arquitectos. No período de entreguerras, as vangardas plásticas influirán nos deseños arquitectónicos: os xogos simultáneos cubistas, as formas expresivas ou o recurso as formas puras, terán a súa traducción nas novas arquitecturas. A revolución nos gustos debeuse a uns cantos innovadores e foi recibida con hostilidade ao principio. Funcionalismo, Organicismo e Racionalismo marcarán as pautas da arquitectura do noso tempo, na que cada vez mais se contemplan obxectivos como a adecuación ao medio e ao clima, a adaptación ás necesidades funcionais e ás dispoñibilidades económicas dos promotores, e utilización de novos materiais.

Funcionalismo Racionalista

Racionalismo é como se denomina o movemento arquitectónico que nace con Gropius ligado á Bauhaus e que se caracteriza polo emprego de formas e volumes simples e estructuras visibles que coinciden có funcionalismo americano. O seu representante mais importante vai ser **LE CORBUSIER**, arquitecto, pintor e escultor francés de orixe suíza que vai influír en gran medida na arquitectura do século XX. A través dos seus escritos deixa constancia das súas teorías arquitectónicas.

Coas formas simples sometidas á xeometría e a adaptación as necesidades funcionais trata de construír o que el denomina *machine à habiter*, máquinas para vivir. Viaxa por diferentes lugares do mundo e realiza proxectos que exceden o ámbito europeo. Despois da II Guerra Mundial, o seu estilo purista e racional evoluciona cara formas expresivas que buscan a plasticidade do muro.

Vila Saboia

Clasificación

Nome: Vila Saboya
Autor: **Le Corbusier (1887□1965)**
Cronoloxía: 1929□1931
Estilo: Movemento Moderno. Racionalismo funcional
Localización: Poissy, Francia

En 1927, Le Corbusier publicou o ensaio *Os cinco puntos da novaarquitectura, que ten na Vila Saboya a* súa concreción, pasando a ser un dos edificios máis representativos da arquitectura funcionalista:

• **Volume prismático** que, a semellanza dun palafito, se eleva sobre pilotes, columnas de formigón armado que sosteñen o edificio aillándoo do chan.

• **Fachada libre**, que ao carecer de función sustentante permite abrir vans sen limitacións

• **Ventá continua** en todo o perímetro do edificio, que facilita a iluminación de todo o espazo interior.

• **Planta libre**, pois non son necesarios os muros de carga para soster a cuberta e, polo tanto, o espazo pode distribuirse ou fragmentarse libremente.

• **Terrazas axardinadas**. Cuberta plana con xardín, para disfrutar da natureza e o aire libre. Esta síntese da totalidade dosprincipios sostidos por Le Corbusier ata o momento é o que lle confire á casa o seu recoñecido carácter de "obramanifesto".

Vila Savoie é unha vivenda unifamiliar realizada en Poissy entre 1928-1930. Está illada no medio da campiña, o seu propietario concíbea como segunda residencia na que descansar e disfrutar das vistas e do sol.

O arquitecto centra toda a carga do edificio en esveltos pilotes, o que fai posible a libre estructuración da planta. O uso de formigón armado proporciona maior poder de resistencia e permite reducir a estructura vertical sustentate e liberar aos muros, podendo abrir fiestras continuas en cada lenzo da parede. Un cubo sobre pilotes baleirado polas súas caras e orientado para aproveitar mellor a luz e o sol é o resultado.

Non hai unha fachada, está aberta portodos os lados. Os espazos interiores permiten o contacto de quen a habita co exterior, pero a paisaxe non aparece en toda a súa extensión, senón encadrada, formando parte da propia decoración.

Ramplas interiores comunican as plantas e unha escaleira en espiral permite acceder desde abaixo á terraza.

O teito convértese en terraza-xardín, lugar de lecer protexido dos ventos dominantes cunha estructura curva

A libre disposición da planta creada por Wright vai evolucionar con Le corbusier que supedita os tabiques interiores ás necesidades domésticas.

Esta obra reúne los cinco principios de arquitectura postulados por Le Corbusier y que representan los cánones del *Movimiento Moderno*. Ello la convierte en uno de los puntales del racionalismo arquitectónico. Considerada una de las obras maestras de la arquitectura contemporánea.

Exterior: o edificio asemella unha caixa elevada sobre o terreo mediante unha serie de pilotes (delgados cilindros de formigón armado), retranqueados respecto da planta da vila. A casa parece estar flotando por encima da paisaxe soportada pordelgados pilotis que se confunden coa linea de árbores do fondo, mentres que o nivel inferior está pintado de cor verde para contribuír á percepción dun volume flotante. Trátase dunha casa "sen fachada", un paralelepípedo neto cuxas catro caras están atravesadaspola ventá alongada e ofrecen a mesma resposta á paisaxe circundante.

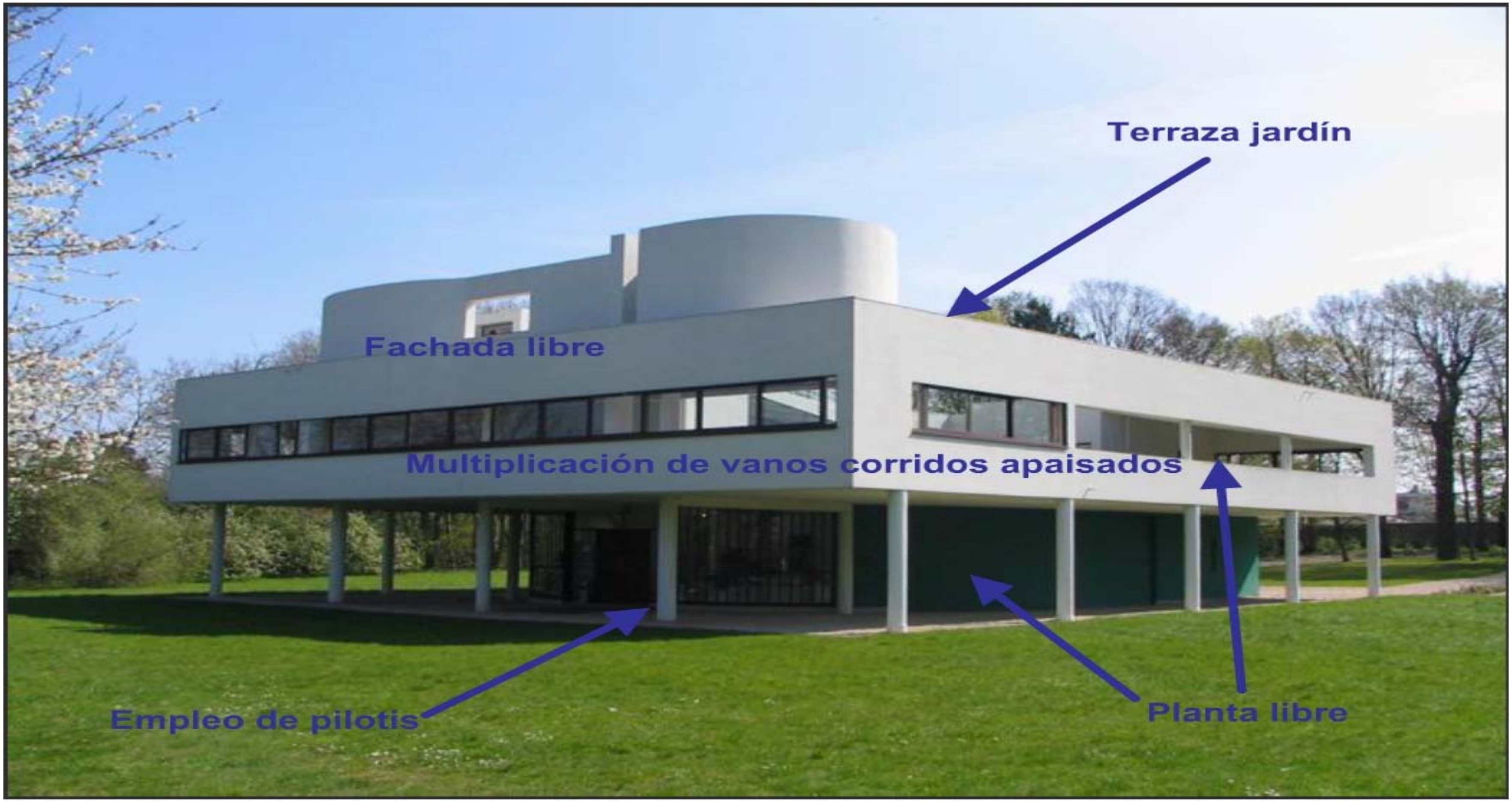

Esta villa está ubicada en un claro del bosque, por tanto el entorno del edificio es la naturaleza, una naturaleza que se conecta y que permite una visión de su horizonte a través de la cristalera corrida. Se plantea un contraste entre ambos: la casa planteada como una pura invención racional, cuyas formas geométricas contrastan deliberadamente con la pluralidad multiforme del mundo natural separándose de él mediante los esbeltos *pilotis*. La casa planteada como una escultura pura, como objeto que se posa sobre el paisaje, siendo totalmente autónomo del mismo y pudiendo ser colocado en cualquier lugar del globo .

La casa está distribuida en dos plantas con un jardín sobre la cubierta. Las dos primeras se articulan en torno a dos motivos, por así decirlo, arquetípicos de Le Corbusier: el caracol (en la baja) y el cuadrado, que aparecen en el fondo de otras muchas de sus obras

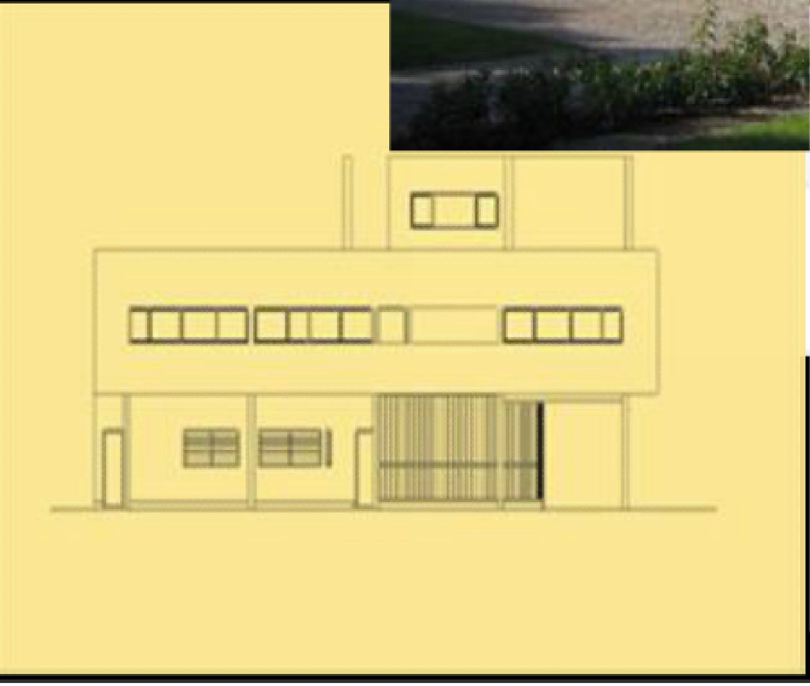

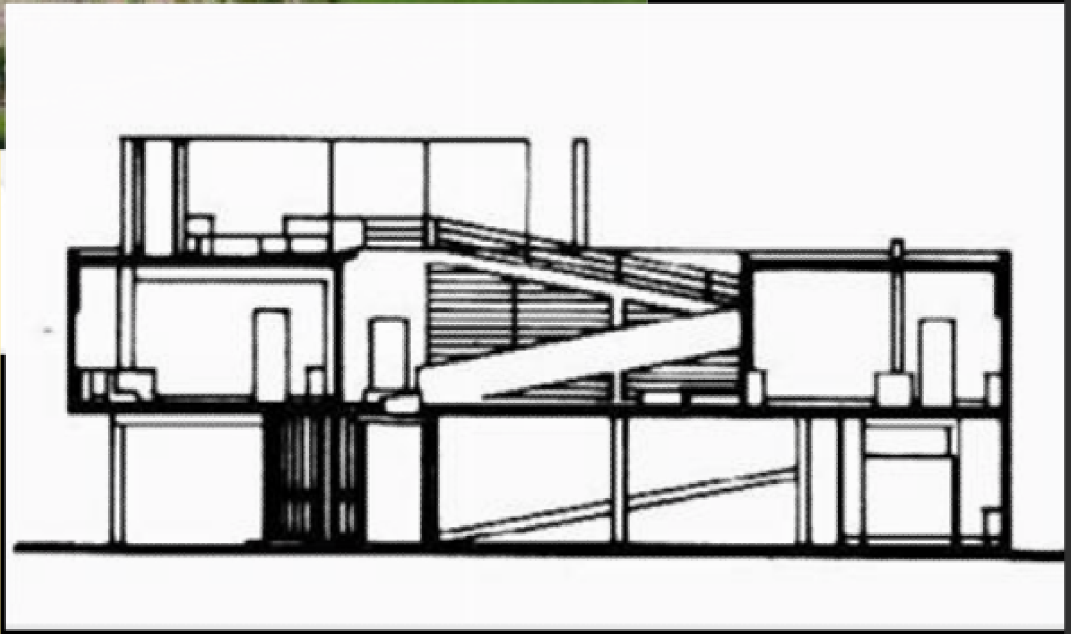

A planta baixa contén os elementos de servizo da casa. Un dos aspectos máis interesantes é a parede de vidro curvo do nivel inferior que está concibida para coincidir co radio de xiro dos grandes automóbiles do 1929, para que cando os donos manexasen por baixo do volume puidesen entrar facilmente ao garaxe.

O garaxe, ocupa aproximadamente a cuarta parte da planta baixa, con capacidade para tres automóbiles e substituíndo o espazo que antigamente ocupaban as cuadras e cabalos. Na frontal atópase a entrada do conxunto, fronte á cal ábrese un hall que conta con dous elementos principais: unha rampla que percorre de abaixo a arriba todo o edificio e queconstitúe a súa espiña dorsal, proplongando este movemento desde fóra cara a dentro, e unha escaleira de caracol. Todo o interior do hall atópase pintado de branco. Máis afastados da entrada aparecen tres habitacións para invitados e servizo. Destacar a profusión de aseos e retretes no interior da Vila, aparentemente moi superior ás necesidades e aproveitando a auga corrente coa que se contaba.

El vestíbulo es un amplio espacio delimitado por paredes curvas enteramente de vidrio; a la izquierda de la entrada está la escalera de servicio y, a su lado, el pasillo que lleva a los cuartos de los criados; prácticamente en el centro, una rampa, columna vertebral de toda la construcción, inicia el recorrido procesional a través de toda la casa: el llamado *paseo arquitectónico*.

Na planta superior, as habitacións da residencia están equipadas con fiestras corridas que se mesturan discretamente coa fachada branca e dura, liberando á fachada de calquera xerarquía. As fiestras corridas comezan a xogar coa percepción entre o interior e o exterior, o que non se fai completamente explicito ata que un de atopa no interior. Ambos niveis, o inferior e o superior, baséanse na idea dunha planta libre que provoca continuidade dos espazos.

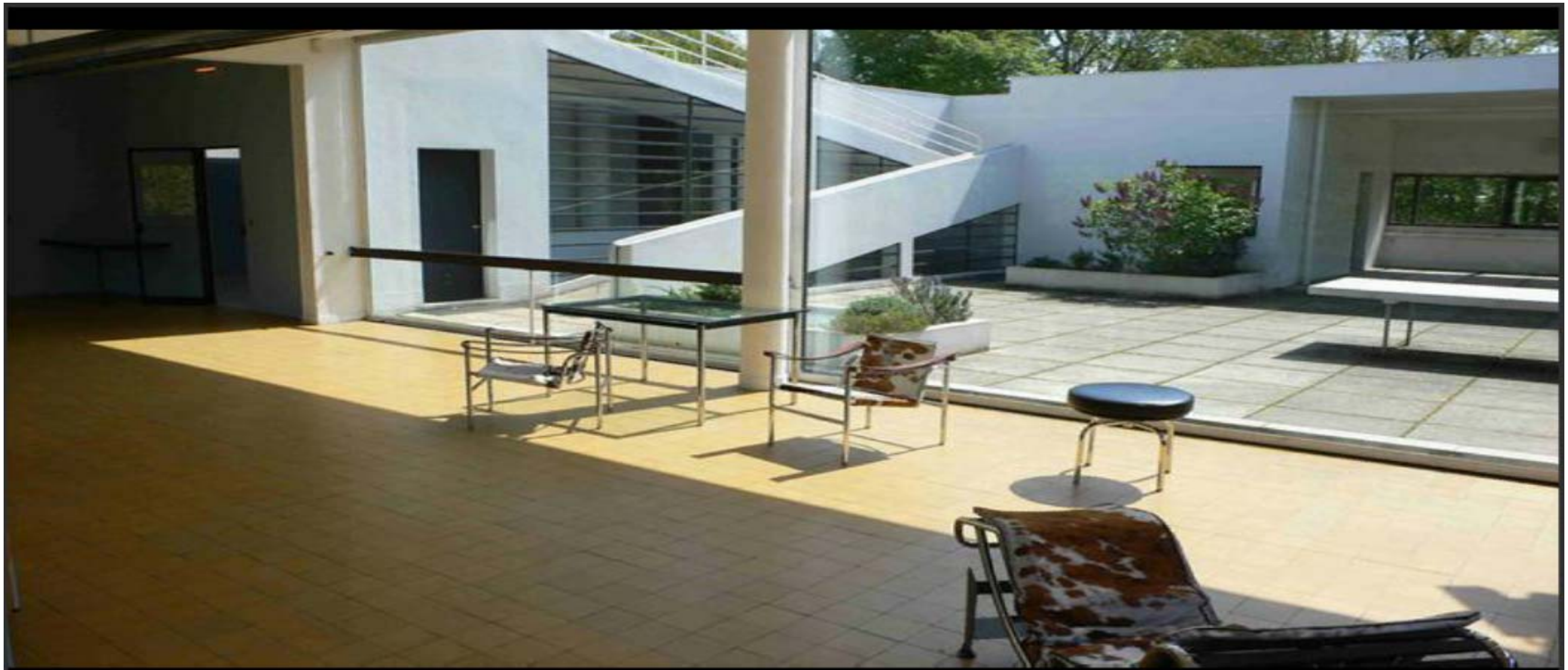

La primera planta, la vivienda de la familia, tiene una gran terraza en torno a la cual se ubican todas las habitaciones (casi a modo de claustro), divididas entre una zona de día y una de noche: el gran salón, la cocina, el cuarto de invitados y los de los propietarios. La terraza se une al salón principal mediante puertas correderas, pues es considerada como una prolongación del mismo, como una habitación exterior de la casa.

Le Corbusier incorpora unha serie de ramplas que van desde o nivel inferior ata o teito□xardín, que obriga ao habitante a minorar a marcha e a experimentar o movemento entre osespazos.. Pero o verdadeiramente significativo do interior está constituído pola introdución da rampla que une os tres niveis, a famosa "promenáde architectural" (paseo arquitectónico) que culmina na terraza.. Xesto cubista que, ao mesmo tempo que "abre" a casa mostrando a súa estrutura interna

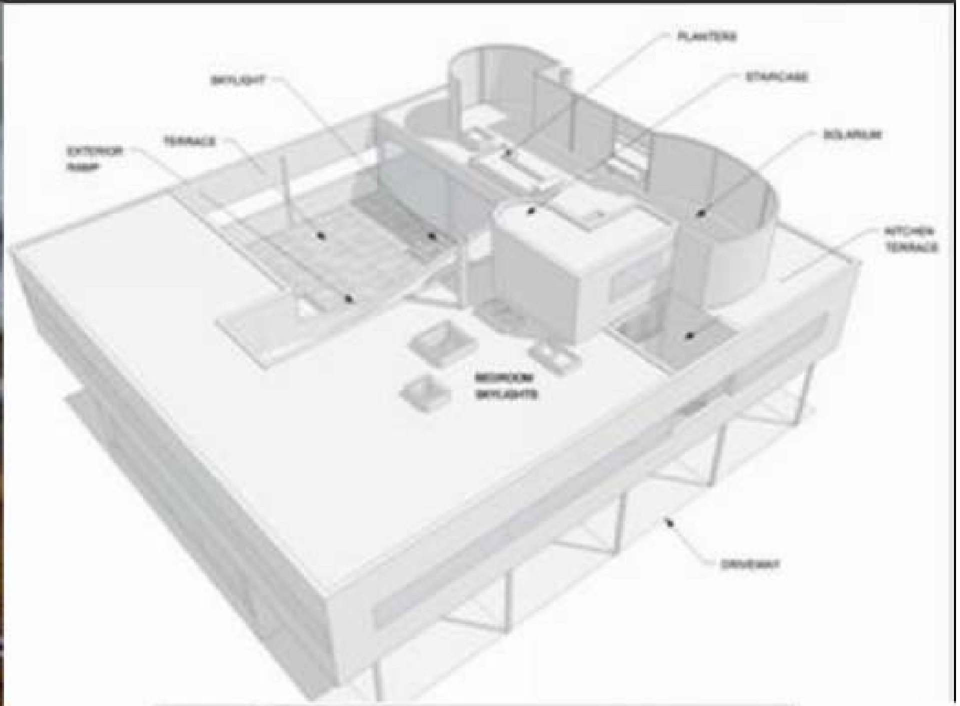

El recorrido continúa hasta la cubierta, ahora en el exterior, con otros dos tramos de rampa que terminan en una fina pantalla de hormigón, a través de la cual se disfruta de una bella vista enmarcada del paisaje; la cubierta plana permite convertirla en jardín-solarium. Ésta, liberada ya de sus compromisos funcionales, se vuelve pura poesía

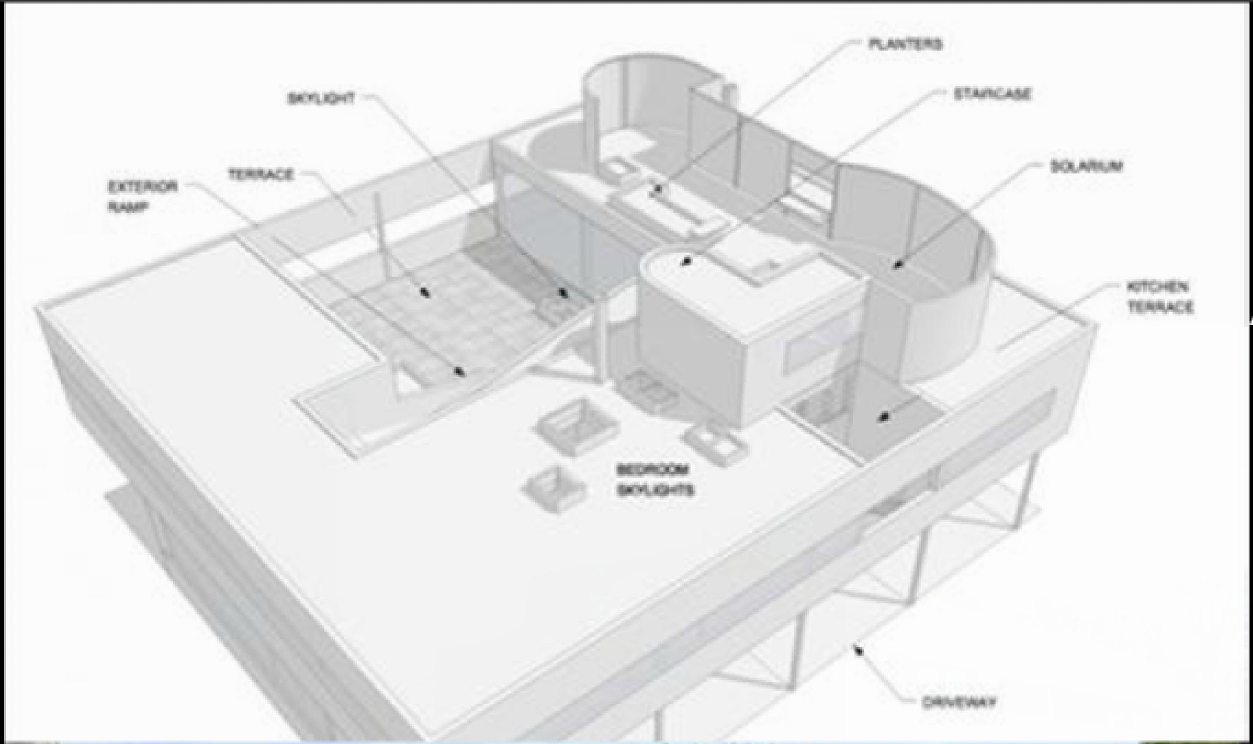

Azotea con jardín: el techo plano permite utilizar la cubierta del edificio como terraza-jardín. Esto es un intento de incorporar la naturaleza a la casa.

Materiais: formigón de cor branca, xeso nas paredes, ferro nos pasamáns e aceiro nos marcos de fiestras. Os seus donos viviron pouco tempo nela debido as numerosas goteiras. Foi almacén durante a SGM e centro xuvenil na posguerra, cando estivo a piques de ser demolida. En 1964, por iniciativa de A. Malraux, foi declarada monumento histórico.

Características Xerais

Emprego de pilotes que aíllan edificio do chan

Teitos planos que permiten terraza jardín

Planta libre (piares separados de muros) de estructura racional

Multiplicación de ventanais (neste caso ventanais corridos horizontais)

Fachada libre para abrir los oos que se desexen

Estructuras de formigón e ferro

Catro lados semellantes

Situada en centro de xardín, permite a través de ventás deslizantes contemplar os cuatro ángulos

Contraste entre forma cúbicas de primeira planta e parede ondulada de azotea

Edificio sostido por piares de ferro cilíndricos

Efectos de claroscuro provocado por retranqu de planta baixa

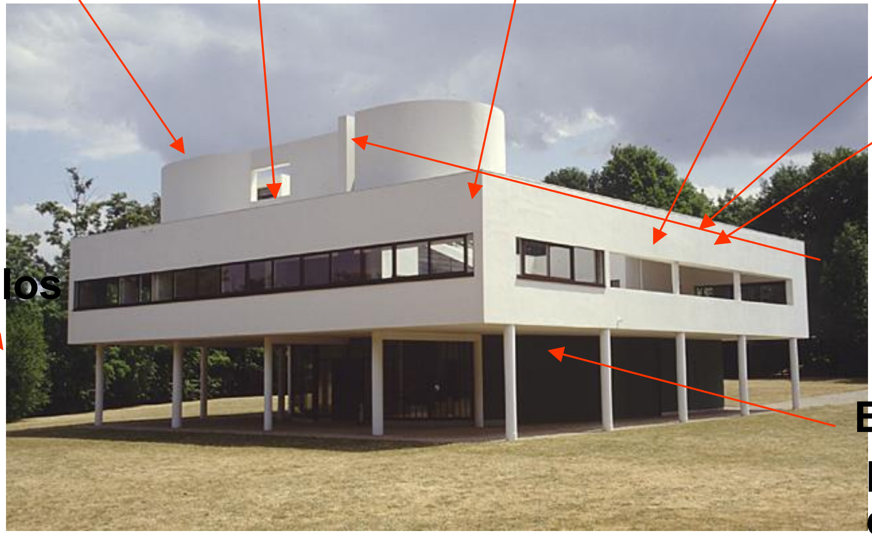

Le Corbusier
Vila Saboya

Edificio organizado
en torno a rampas e
escaleiras

Salón principal
e habitacións conectan
con patio con portas
correderas diluíndo
fronteira interior-exterior

Planta baixa retranqueada,
en forma de U con
cocheras

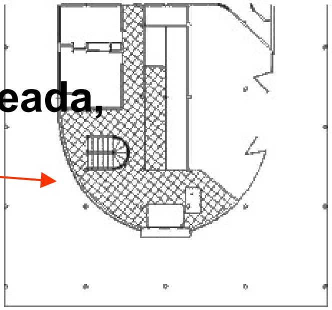

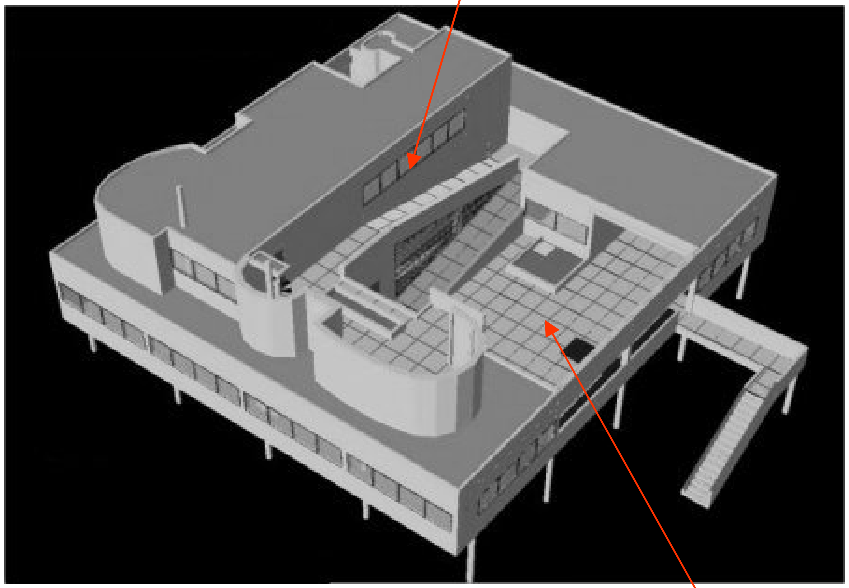

Le Corbusier
Vila Saboya
plano

Patio de primeira planta
e azotea como xardín
e solarium

L' Unité d'habitation

Gran complexo de vivendas sociais, organizado nun único bloque rectangular levantado sobre pilotes de formigón ao visto, realizado nos anos posteriores á II Guerra Mundial. Estaba situado ás aforas de Marsella e foi un encargo das autoridades francesas nos anos de reconstrucción queseguen á guerra. Concíbese para albergar a 1600 persoas e o arquitecto deseña 23 tipos de planta diferentes para os 337 apartamentos que van desde os destinados a unha ou dúas persoas ate os previstos para acoller familias con oito fillos. Foi pensado como unha cidade-xardín vertical con servizos comúns e sen descoidar o confort dos seus habitantes.O experimento residencial mais interesante está no desprazamento da zona comercial da planta baixa ás plantas medias do edificio.

Tendas de alimentación, perruquerías, postos de prensa, cafeterías, correos... Estaban incluídos nesa zona para dar servizo aos inquilinos. Tamén se dispón unha gardería na planta 17 para 150 nenos e unha terraza como zona de lecer para uso de nenos e adultos dotada de piscina, zona de xogos, ximnasio e zona para actividades sociais.

Unha pantalla de grandes proporcións defende esta parte superior dos ventos do Norte. Deixa á vista os vestixios do encofrado, como se fora un material nobre, e esa superficie rugosa e áspera fai que se fale de *brutalismo*. Tamén introduce a cor na parte interna dos balcóns para establecer contrastes coa superficie gris do formigón.

A súa situación, ao pé da estrada que conduce á costa e cun fronte ao Leste e outro ao Oeste, é utilizada para que cada apartamento teña vistas cara a montaña e cara o mar. A concepción de Le Corbusier influirá nas futuras xeracións.

Capela, Notre-dame-du-Haut,

Capela de Ronchamp

Clasificación
Nome: Capela Notre-dame-du-Haut ou Capela de Ronchamp
Autor: **Le Corbusier (1887-1965)**
Cronoloxía: 1950-54
Estilo: Movemento Moderno. Racionalismo funcional
Localización: Ronchamp, Francia

Sobre un outeiro da rexión do Franco Condado, no Nordés de Francia, atópase un pequeno santuario que foi destruído na IIª Guerra Mundial. Uns anos logo de finalizar esta, exponse a súa reconstrución que lle é proposta a **Le Corbusier**, naquelas datas un dos grandes arquitectos mundiais, por um cóengo da vila de Ronchamp, moipróxima ao lugar.

Fronte a obras anteriores,plenamente racionalistas, nesta capela desexa deseñar un edificio único, capaz de sorprender ao espectador que se achega ao outeiro e de xerar unambiente místico no seu interior que permita o recollemento e anime áoración.

O arquitecto funcionalista que considerara á casa como unha máquina para vivir construída con liñas rectas e módulos, convértese nun arquitecto orixinal que non renuncia a nada e que, deseñando coas curvas que antes rexeitou, consegue a integración perfecta da construción na contorna que lle rodea.

Por iso, Ronchamp segue sendo estudada hoxe como un edificio singular na traxectoria profesional deste autor.

A planta é simple e irregular, os muros grosos e asimétricos, as paredes brancas. Semella unha forma simbólica de barco. As formas dilátanse e modelan o espazo, a arquitectura aproxímase á escultura ao se converter o volume de contedor en parte activa. Hai unha potenciación da curva plástica como elemento formal.

O mais destacable da súa estructura é a cuberta, unha cáscara de formigón armado que permite un deseño curvo e cóncavo e potencia o valor expresivo do material. Se as anteriores obras estaban relacionadas có cubismo, esta está inspirada no expresionismo. O beiril da cuberta protexe o altar exterior para as celebracións ao aire libre.

A relación entre espazo exterior e interior non existe, é como se o espazo se prolongase na paisaxe.

Durante dúas xeracións este arquitecto foi idolatrado e seguido en todo o mundo.

Moitos dos principios enunciados por el, pilotes, planta libre, son comunmente aceptados, A súa imaxe e a súa personalidade dominaron unha época arquitectónica.

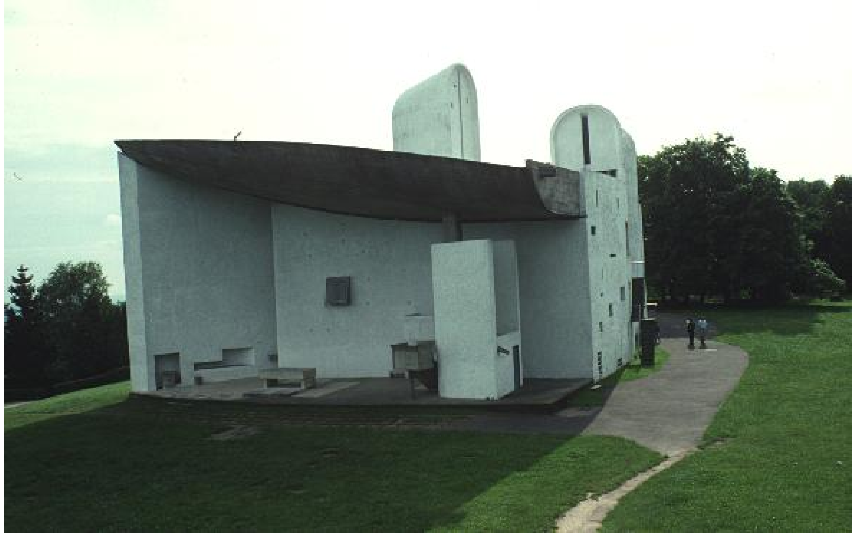

Características

• Carácter escultórico e formas curvilíneas. Na cima dun outeiro nun lugar de peregrinación.
• Formigón revestido de cemento blanco
• Muros inclinados cara o interior. Un é cóncavo e serve como fondo para a misa no exterior
• Cuberta: curvatura irregular e en saínte, se eleva cara o ceo.
• Interior: iluminado por vans de diversos tamaños nos muros
Chan en lixeira pendente

. Cada muro ten personalidade propia: o grosísimo muro sur está perforado por fiestras irregulares con vidreiras de cores; o muro norte, con dúas capelas, axuda ao soporte da cuberta; a cabeceira curva é completada exteriormente pola gran torre e unha pileta de formigón capaz de recoller a auga caída sobre a igrexa, mentres que os pequenos ocos do seu interior fan pensar no Universo; e a parede dos pés recorda a un escenario teatral presidido polo altar ao aire libre, diante do cal poderían congregarse ata dez mil peregrinos.

O muro oriental, inclinado, está perforado por múltiples ventás asimétricas e de distintos tamaños cubertas con vidros de cores, producindo un efecto interior semellante ao das vidreiras medievais.

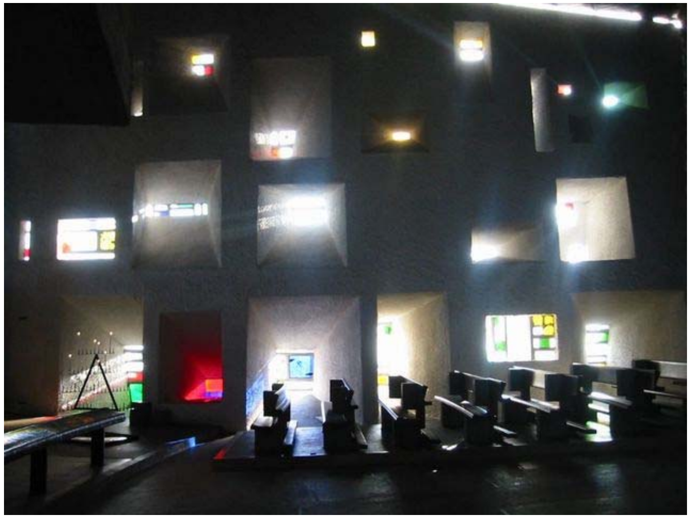

O seu interior, sereno, místico e mágicamente coloreado, crea un ambiente máxico que facilita a oración dos visitantes, ao que axuda a súa excelente sonoridade.

Enorme tellado curvo que avanza en saledizo e incorpora espacio exterior (permite celebrar misa no exterior)

Abandoa boa parte dos seus preceptos racionalistas

Concepción escultórica

Contraste cromático paramentos branco e bóveda de formigón visto

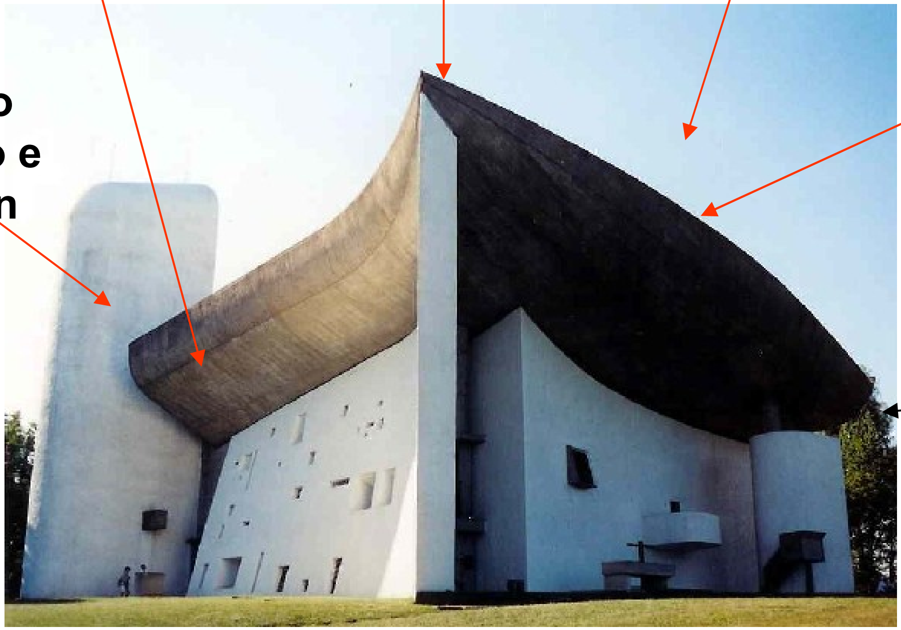

Bóveda invertida (parte central máis baixa)

Sensación de dinamismo

Le Corbusier
Capilla Notre Dame Du Haut
De Rochamp

Organicismo

- **WRIGHT** é un arquitecto norteamericano iniciador desta tendencia arquitectónica coamque trata de harmonizar o hábitat humano có mundo natural. Evoluciona desde un funcionalismo herdado de Sullivan. Comeza realizando unha serie de casas de campo, as *Prairie Houses*, de formas sinxelas e dáse conta de que o importante nunha casa non é a fachada, senón as habitacións. Se é cómoda e está ben proxectada por dentro, adaptándose ás necesidades do propietario, tamén ofrecerá por fora un aspecto agradable. Para conseguilo vai rexeitar todas as normas tradicionais referentes a simetría, molduras e cornixas e construíla de acordo co plano, pero adaptada as necesidades humanas e ao contorno. Isto rompía unha tradición de séculos na construcción de vivendas e á xente parecíanlle moi sinxelas. Botaban en f a l t a a d e c o r a c i ó n , p e r o c o t emp o acostumaríanse as formas nítidas e sinxelas dos seus edificios. As súas obras e as súas teorías acerca da arquitectura e a distribución devolumes e espazos influirá en xeracións posteriores de arquitectos. A arquitectura orgánica é, en realidade, unha variable do movemento Moderno pois comparte as súas características esenciais ás que engade outras específicas, como son:
  - Integración do edificio na natureza que o rodea
  - Relación harmónica entre as partes e o todo
  - Emprego de materiais naturais

Os seus principais representantes foron o norteamericano Frank Lloyd Wright e o finlandés Alvar Aalto

Frank Lloyd Wright. La casa Kaufmann o "casa de la cascada", 1935-1939. Pennsylvania, Estados Unidos.

"Independientemente de cuando haya sido construido, un edificio orgánico siempre armoniza con el presente, con el entorno y con el hombre"

Wright

Casa Kaufmann(1936-37)

Clasificación

Nome: Casa Kaufmann (Casa da Fervenza)
Autor: Frank Lloyd Wright (1867□1959)
Cronoloxía: 1934□37
Estilo: Movemento Moderno. Arquitectura Orgánica
Localización: Bear Run. Pensilvania, EEUU.

A casa da fervenza foi construída nos anos 30 para a familia Kauffmann, xente de negocios de Pittsburg, como segunda residencia. Desexaban levantala preto dunha fervenza, en Pensilvania. A idea do arquitecto foi incluír a fervenza no deseño. A casa está adaptada ao contorno e organizada en formas prismáticas. O arquitecto realiza previamente un estudo topolóxico e incorpora as rochas do contorno e a propia fervenza á construcción. Emprega cachotería e formigón na construcción e deixa ao visto no interior a pedra, que tamén utiliza para o chan. O propio arquitecto deseña o mobiliario. Mestura tradición e vangarda ao servizo das necesidades dos seus ocupantes. A sala de estar convértese no núcleo fundamental da casa e ordenador do espazo, ten vistas ao bosque e comunicación co río. O son da auga está presente, con maior ou menor intensidade, en todas as estancias da casa. Nos anos 60, cao morte dos propietarios, os gastos de mantemento da casa eran moi elevados e vendeuse á Fundación Wright. Desde entón pode ser visitada polo público.

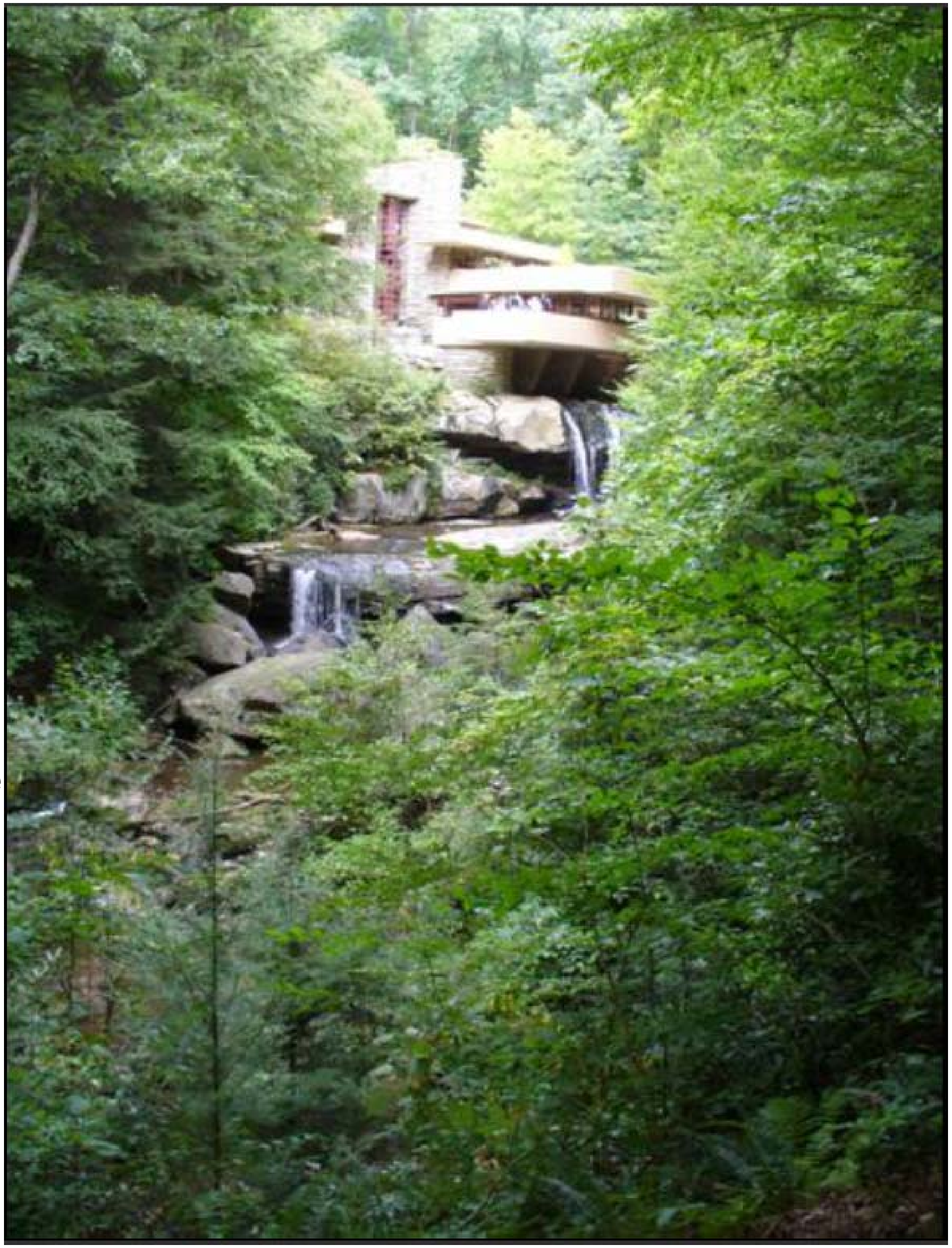

Características

4 piares de pedra

- Planos horizontais de formigón armado, con terrazas que sobresaen superpostas en 3 pisos de alturas:

  Piso inferior: sala principal

  Piso central: habitacións

  Piso último, o máis pequeno: habitación-estudio
- Cristaleiras continuas e terrazas relación co entorno
- Materiais construtivos naturais: pedra, madeira
- Fusión "orgánica" entre natureza e edificio.

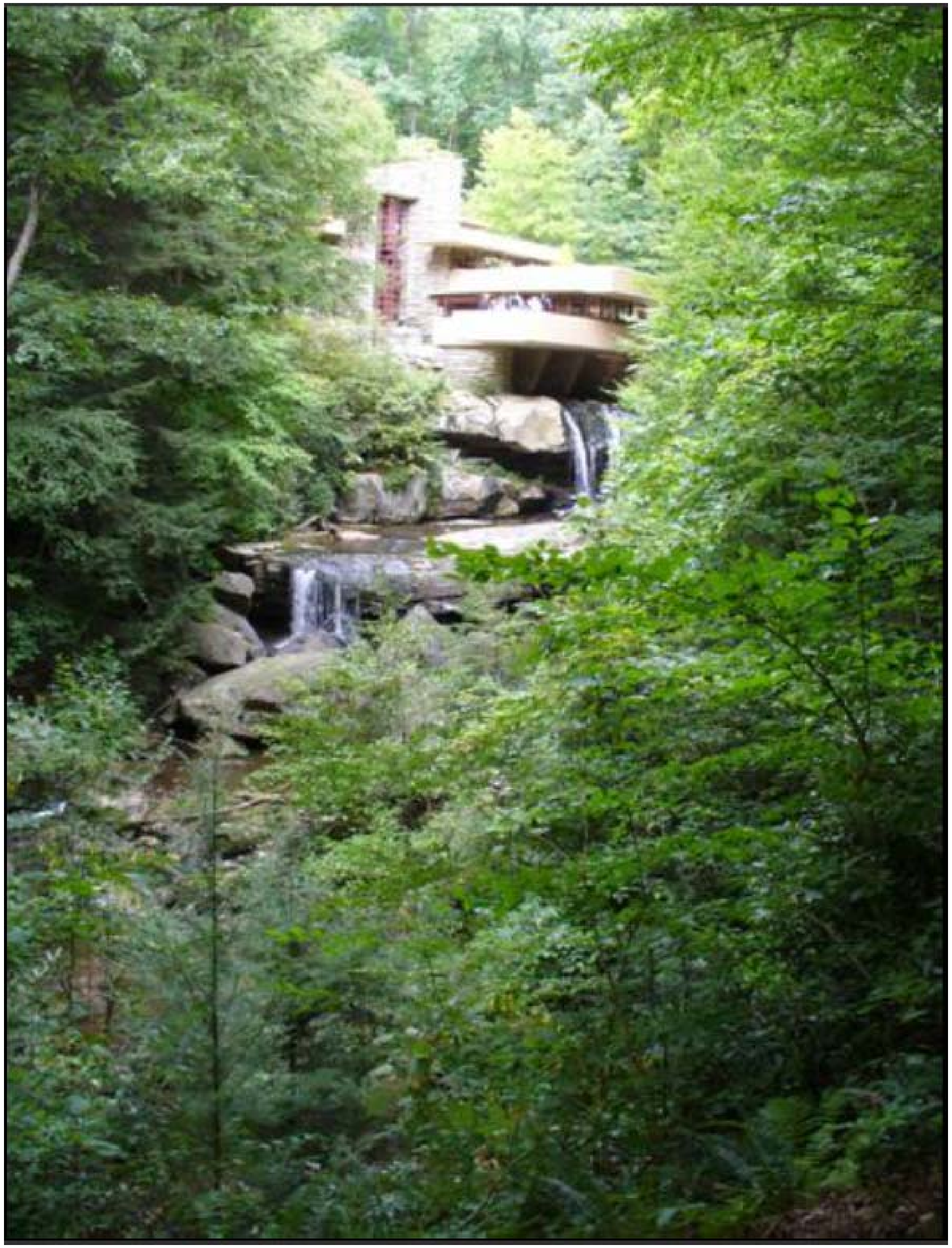

A casa consta de 3 plantas escalonadas:
A inferior: cociña e gran sala de estar na que comeza a cheminea da casa, excavada na rocha, que serve de eixo de articulación do espazo interior da vivenda. Gran terraza de formigón que voa sobre a cascada.
A central: zona de habitacións, cunha segunda terraza que sobresae.
A última, a máis pequeña, consta dunha habitación e dun estudo.

Levántase sobre unha elevación da que brota unha fervenza.
Sobre 4 piares de pedra se dispoñen planos horizontais de formigón armado en todas direccións, con terrazas que sobresaen superpostas.

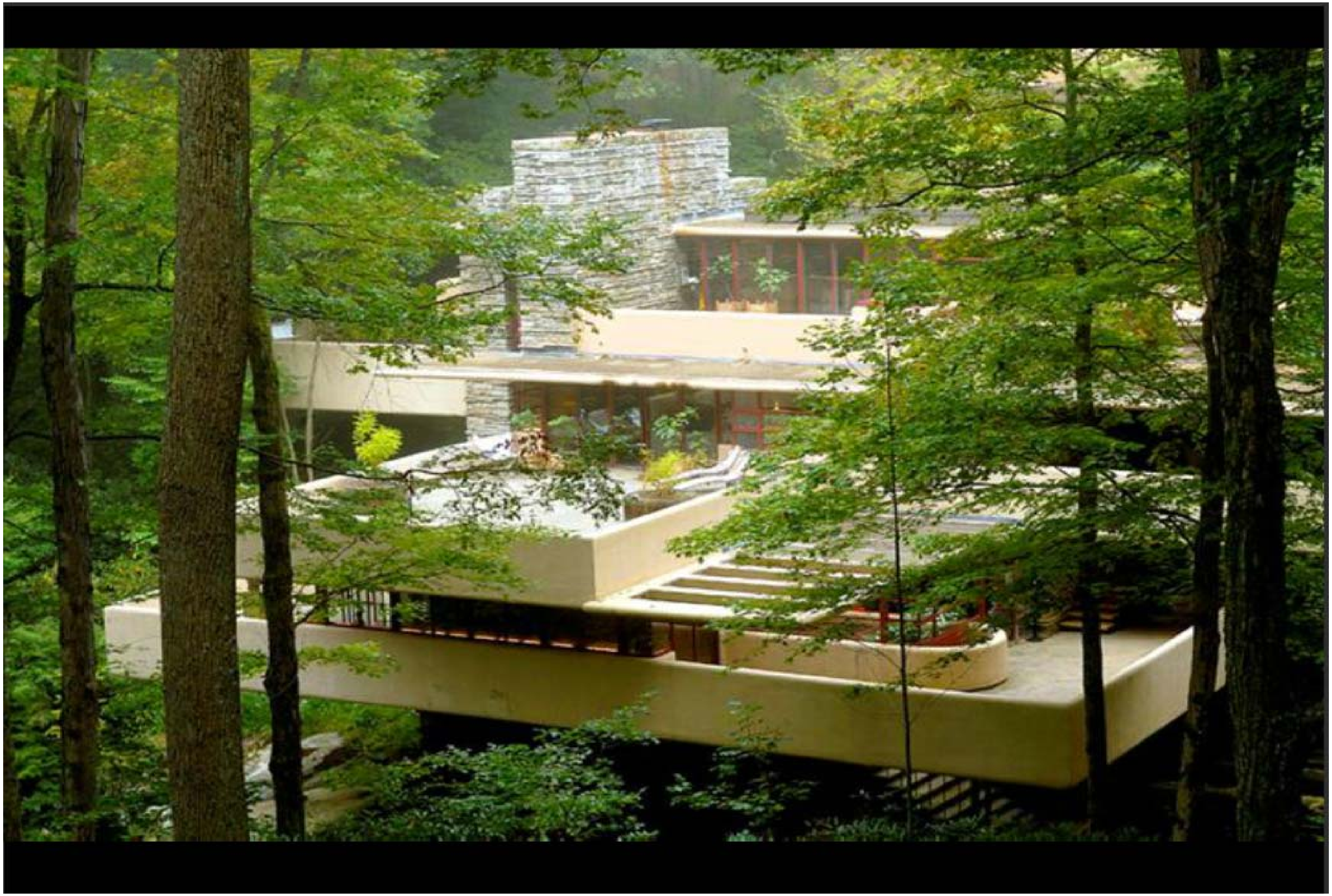

A casa comunícase co exterior por medio dunha ponte que leva da entrada a un sendeiro do bosque. A natureza (auga, rochas, vexetación) se funde organicamente co edificio. En contacto co exterior mediante ventanais continuos de aluminio e cristal e amplas terrazas.

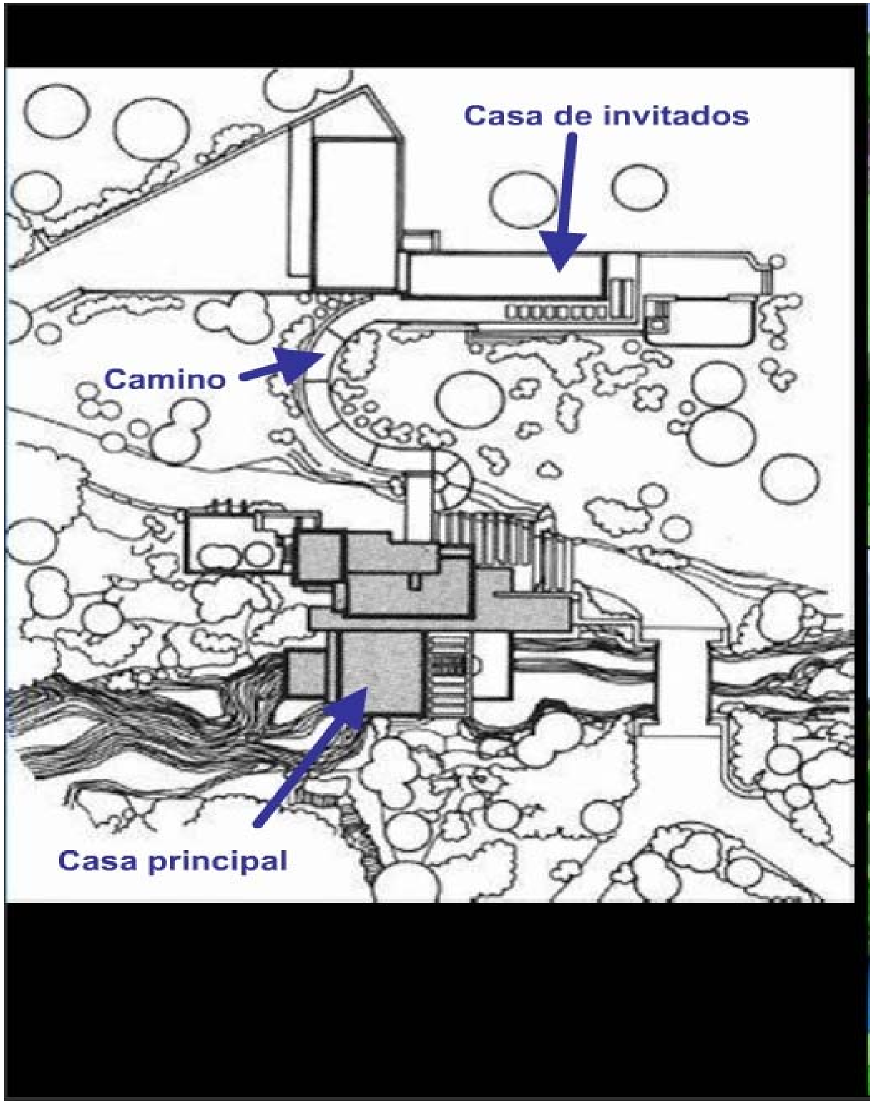

Destaca a liberdade de planta de cada piso, cada unha está deseñada en función das necesidades individuais.

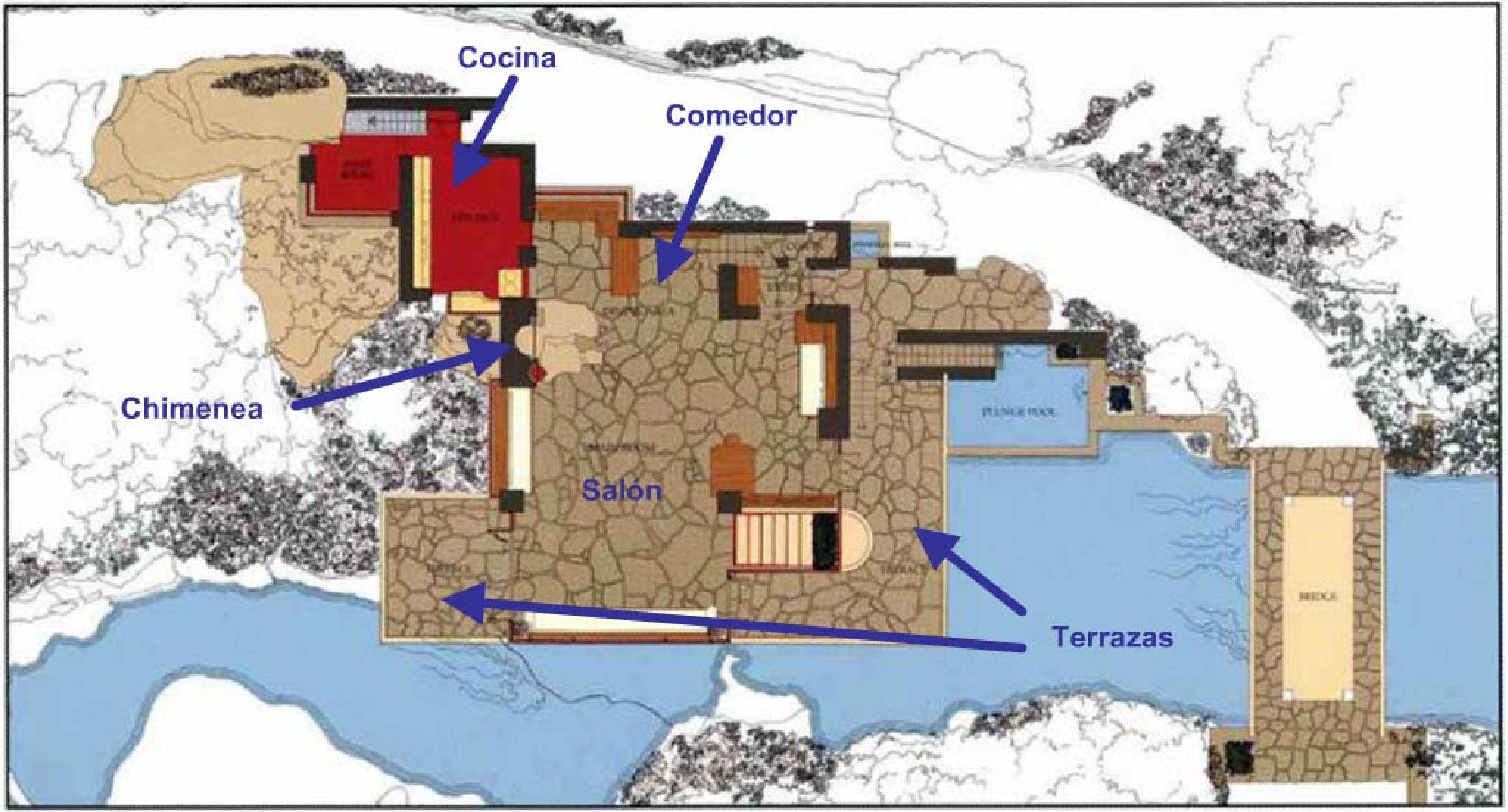

FALLINGWATER

MAIN FLOOR PLAN

O eixo vertical a casa queda definido pola cheminea, de pedra rústica, que sobresae por riba da cuberta.

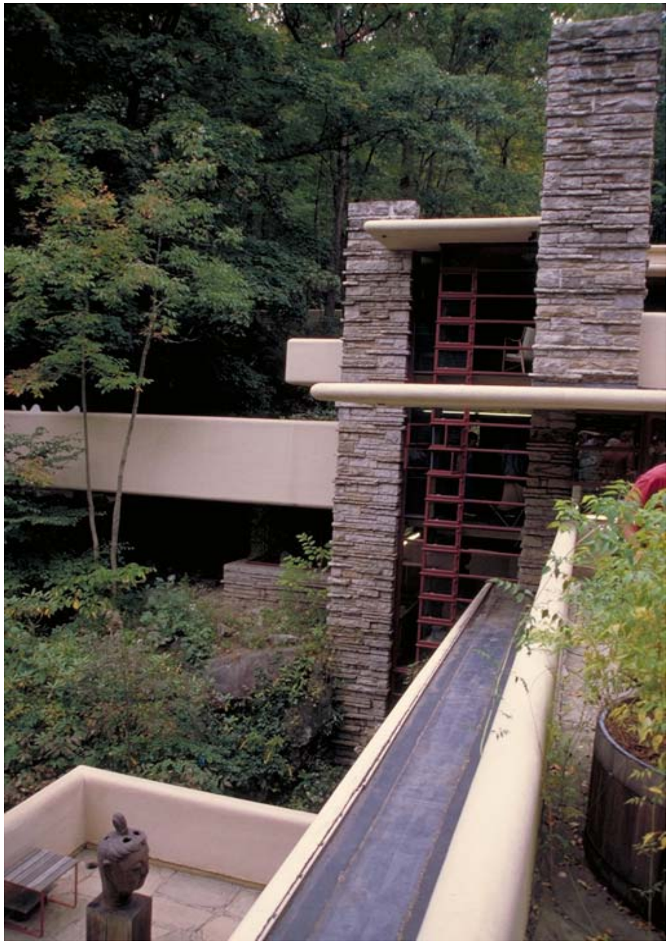

Interior

Os materiais construtivos son, en parte, naturais: pedra, madeira, ladrillo. Outros son os propios da arquitectura moderna, aproveitados ao máximo: formigón e metal

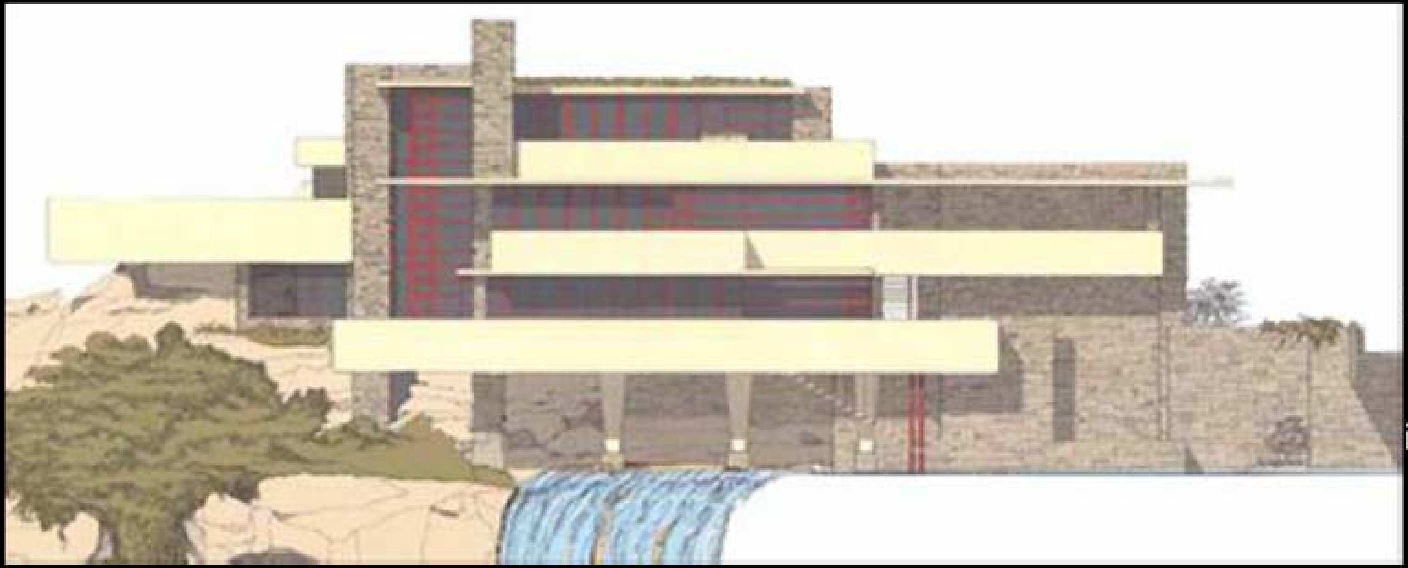

En definitiva, la originalidad de la construcción y su localización en voladizo sobre una cascada, en perfecta fusión con la naturaleza, hacen de esta casa una obra maestra de la arquitectura del siglo XX y de la idea una fuente de inspiración para infinidad de casas familiares o chalets que se siguen construyendo en la actualidad.

Para Wright significaría un segundo renacimiento, el reconocimiento internacional y el éxito, que culminaría con el museo Guggenheim de Nueva York. (1957-59).

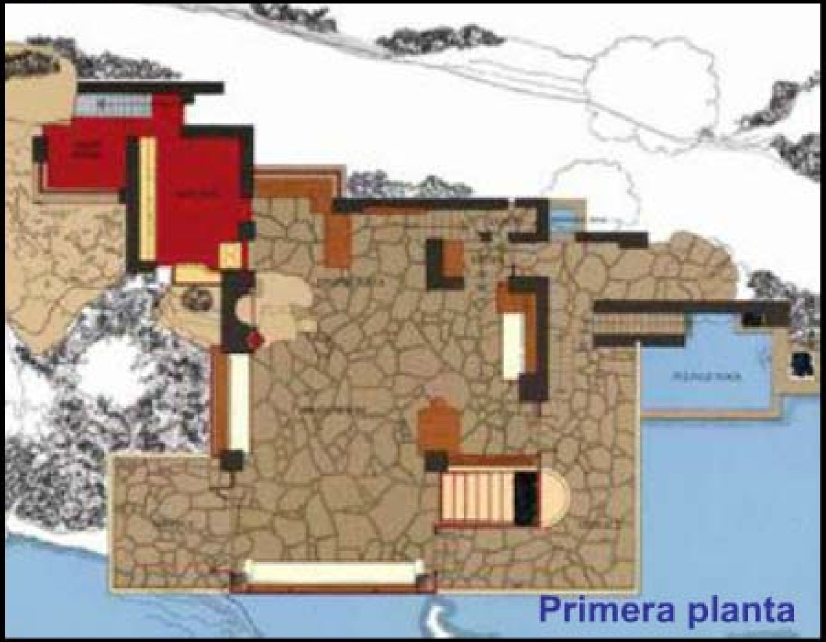

Primera planta

Características xerais: integración entorno, estructura cruciforme, distribución libre, etc.

Tres plantas escalonadas para adaptarse aos desniveis do terreo

Perspectivas en diferentes direccións

Terrazas de formigón en enorme saledizo incorporan arroio

Base cheminea excavada na rocha

Frank Lloyd Wright
Casa Kaufmann ou
Casa da Cascada

Planta cruciforme:
contraste verticalidade e uso
de pedra natural, con cristaleiras
con estructura metálica bermella

Amplos ventanais
que integran exterior
en interior

Disposición
libre do interior,
con creación de
distintos ambientes

Tendencia á expansió
a partir do núcleo
central

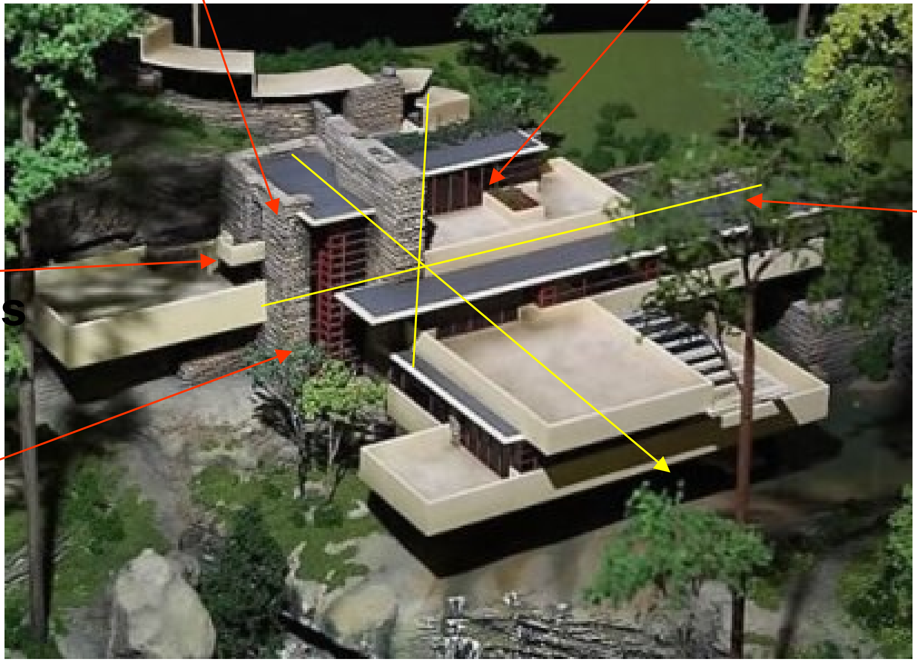

Ruptura co
edificio caixa
(supresión de
límites, de
simetrías e de
perspectivas)

Frank Lloyd Wright
Casa Kaufmann ou
Casa da Cascada
(maqueta)

Frank LLoyd Wright

Museo Guggenheim de Nova York, 1959

Nos anos 1943-59, *O Museo Guggenheim de Nova York* foi unha das súas últimas creacións. É unha obra ousada, situada na 5ª avenida e deseñada como unha espiral que contrasta coas construccións do seu contorno. As formas inspiradas na natureza e o rexeitamento da liña recta reforzan os valores plásticos e expresivos. Crea un gran interior baleiro e iluminado, practicamente pechado cara o exterior, cuberto cunha claraboia de cristal que o inunda de luz. O visitante do museo móvese a través dunha rampla continua en espiral. Curvas múltiples, balconadas interiores, muros pechados, outórganlle un sentido de espazo escavado.

O museo estaba pensado para exposicións de arte de vangarda e foi motivo de polémica porque as paredes curvas do recinto dificultaban a exposición dos cadros planos de grandes formatos que empregaban os novos pintores.

Emprego do formigón

Forma helicoidal que se corresponde co interior

Formas curvas que contrastan co espacio circundante (formas rectas de rañaceos de Manhattan)

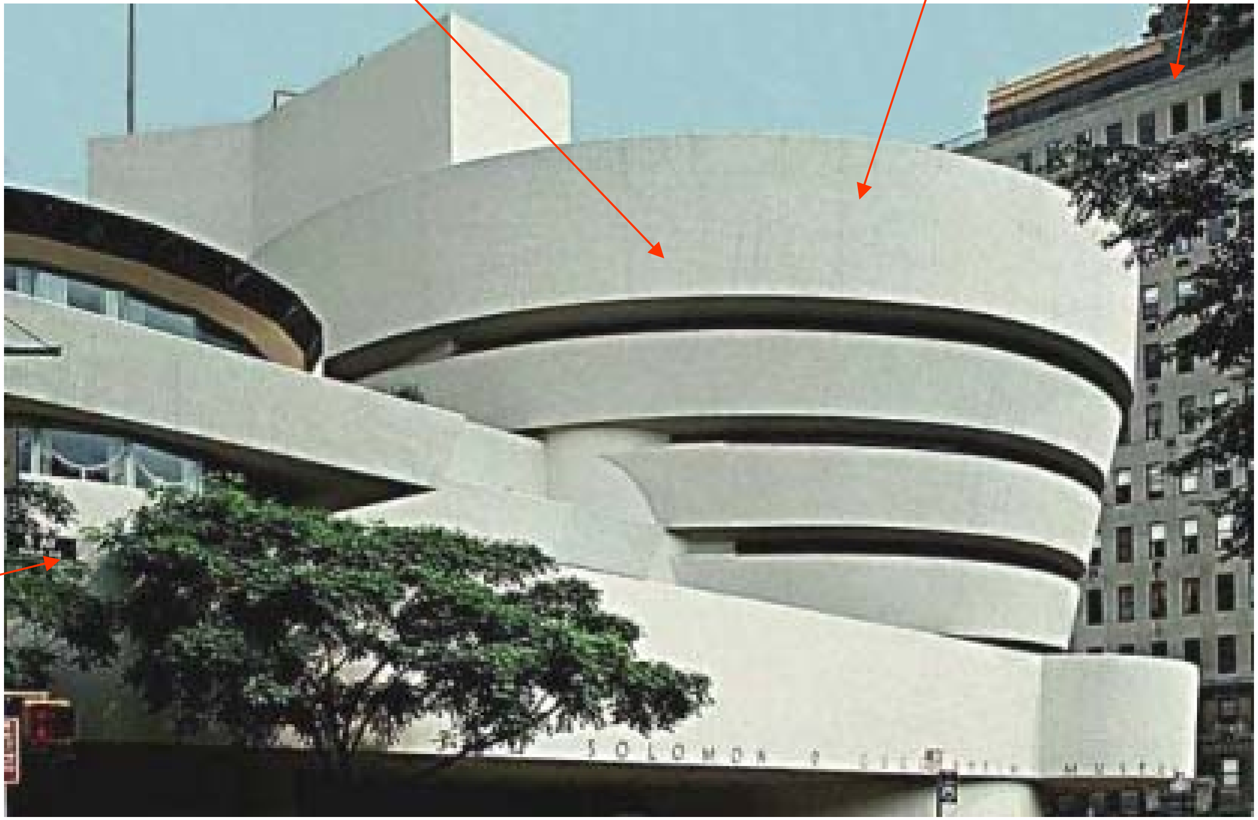

Zona lateral destinada a biblioteca e oficinas. ten formas cúbicas

Frank Lloyd Wright
Museo Guggenheim

Seis plantas unidas por
una rampa helicoidal

Espacio continuo,
sin interrupciones

Enorme cúpula traslúcida que
ilumina el interior

O chan de cada planta
sirve de teito da
anterior e permite que a
luz do lucernario central
chegue pero de forma
indirecta para que
non provoque reflexos
nos cadros

Frank Lloyd Wright
Museo Guggenheim
interior